

**LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIO TVARUMO ĮSTATYMO NR. XI-393 2, 25, 25⁴,
26² STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Teikiamu Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo Nr. XI-393 2, 25, 25⁴, 26² straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę perkeliama 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1174, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2014/59/ES ir Reglamentas (ES) Nr. 806/2014, kiek tai susiję su tam tikrais minimalaus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimo aspektais, (toliau – Direktyva (ES) 2024/1174) nuostatos, reglamentuojančios techninius pakeitimus, susijusius su vidinio minimalaus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų dydžio reikalavimo (angl. *Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities*) (toliau – MREL) traktavimu pertvarkymo grupėse.

Teikiamo Įstatymo projekto tikslas yra patobulinti vidinio MREL taikymo pertvarkymo grupėse taisykles, siekiant:

- didinti finansų sektoriaus finansinį stabilumą, užtikrinti rinkos drausmę ir finansų įstaigų ypatingos svarbos funkcijų tęstinumą visuomenei;
- užtikrinti, kad kredito įstaigos nuostoliams dėl galimos krizės padengti naudotų savo vidinius išteklius;
- apsaugoti indėlininkus ir užtikrinti vartotojų pasitikėjimą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė (tel. +370 5 239 0174)) Kredito ir mokėjimų rinkų skyriaus (skyriaus vedėja Joana Daukševič (tel. +370 5 239 0171)) patarėja Viktorija Stankevičienė (tel. +370 5 239 0110).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Išskiriami 2 esminiai keičiami galiojančio teisinio reguliavimo aspektai:

1) Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme reglamentuota MREL nustatymo kredito įstaigoms tvarka. MREL – pertvarkymo institucijos (Lietuvos Respublikoje pertvarkymo institucija yra Lietuvos bankas, euro zonos lygiu – Bendra pertvarkymo valdyba) nustatomas reikalavimas, kurio laikymasis užtikrina, kad kredito įstaigos ištikus krizei pačios turėtų pakankamai lėšų savo nuostoliams padengti bei rekapitalizuotis ir, atlikus pertvarkymą, tęstų iki pertvarkymo vykdytas svarbias visuomenei funkcijas. Pagrindinis MREL reikalavimo tikslas – ištikus krizei užtikrinti veiksmingą ir patikimą kredito įstaigų gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonės (angl. *bail-in*) taikymą, t. y. kad su finansiniais sunkumais susidūrusios kredito įstaigos prireikus būtų pertvarkomos naudojant privačias lėšas. MREL nesilaikymas gali daryti neigiamą poveikį kredito įstaigų nuostolių padengimo ir rekapitalizavimo pajėgumams ir galiausiai – bendram pertvarkymo veiksmingumui. Jeigu MREL priemonę išleidžia finansinei grupei priklausanti patronuojamoji įmonė ir ją tiesiogiai arba netiesiogiai įsigyja jos patronuojančioji įmonė, tai vadinama vidiniu MREL. Pagal galiojantį reglamentavimą, kredito įstaigos turi vykdyti vidinį MREL individualiai ir yra tik keli atvejai, kada vidinį MREL galima nustatyti konsoliduotu lygiu – Europos Sąjungos patronuojančiosioms įmonėms, kurios nėra pertvarkytini subjektai ir yra trečiųjų valstybių subjektų patronuojamosios įmonės, ir įstaigų ar subjektų, kurie neprivalo vykdyti vidinio MREL, patronuojančiosioms įmonėms.

2) Finansinio tvarumo įstatyme likviduojamas subjektas neapibrėžiamas, o vartojama sąvoka suprantama siauriau – subjektas, kuris turi būti likviduojamas iškeliant bankroto bylą, t. y. neapima

viso reikalingo pertvarkymo sąrangos konteksto. Be to, pagal galiojančią tvarką, subjektams, kurie turi būti likviduojami iškeliant bankroto bylą, nustatomas MREL, lygus sumai, kuri būtina nuostoliams padengti ir kuri atitinka nuosavų lėšų reikalavimus. Tačiau tokiais atvejais MREL neapima jokio papildomo su pertvarkymo sąranga tiesiogiai susijusio reikalavimo šiam subjektui. Tai sukuria didelę administracinę naštą, kuri apima daugybės pertvarkymo institucijos ir subjekto, kuris turi būti likviduojamas iškeliant bankroto bylą, procedūrinių pareigų nustatymą ir vykdymą, tačiau nesukuria papildomos naudos dėl pertvarkymo perspektyvos.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Nauju teisiniu reguliavimu siūlomi šie galiojančio reguliavimo pakeitimai:

1) pertvarkymo institucijoms suteikiami įgaliojimai nustatyti vidinius MREL konsoliduotai taip pat ir tarpinėms patronuojamosioms įmonėms¹, kai: 1) pagal Kapitalo reikalavimų reglamentą² taikant vidinio MREL atskaitymus³ jų vidinis MREL neproporcingai padidėtų ar 2) nuosavų lėšų reikalavimai kredito įstaigai taikomi tik konsoliduotu lygiu;

2) apibrėžiamas likviduojamas subjektas ir reglamentuojama, kad likviduojamiems subjektams MREL nenustatomas.

Likviduojamas subjektas – Europos Sąjungoje įsteigtas juridinis asmuo, kuriam pagal finansinės grupės pertvarkymo planą arba pagal pertvarkymo planą, kai šis juridinis asmuo nepriklauso finansinei grupei, numatoma, kad jis turi būti likviduojamas iškeliant bankroto bylą, arba pertvarkytinai finansinei grupei priklausantis subjektas, kuris pats nėra pertvarkytinas finansų sektoriaus subjektas ir kuriam pagal finansinės grupės pertvarkymo planą finansų sektoriaus subjektų pertvarkymo institucija nenumato pasinaudoti teisėmis nurašyti ar konvertuoti kapitalo priemonės ir tinkamus įsipareigojimus.

Pagal naują teisinį reguliavimą, pertvarkymo institucijoms panaikinama pareiga nustatyti MREL likviduojamiems subjektams. Atitinkamai tokiems subjektams panaikinamos ir prievolės, susijusios su MREL vykdymu. Tačiau pertvarkymo institucijoms paliekama galimybė likviduojamiems subjektams nustatyti MREL, jeigu jo dydis yra didesnis nei suma, būtina nuostoliams padengti.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai yra techninio pobūdžio. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu Lietuvoje nėra tokių finansinių grupių struktūrų, kuriose dalyvautų tarpinės patronuojamosios įmonės, todėl Europos Sąjungos reguliavimu siūloma nauja pertvarkytinos finansinės grupės vidinio MREL konsoliduoto nustatymo tvarka šiuo metu nėra aktualė Lietuvai. Kalbant apie pertvarkymo institucijos pareigos nustatyti MREL likviduojamiems subjektams panaikinimą, Lietuvos bankui, kaip Lietuvos pertvarkymo institucijai, pertvarkymo procese sumažės administracinė našta nustatyti MREL likviduojamiems subjektams, o pastariesiems nebereikės vykdyti prievolių, susijusių su MREL, nesukuriantį papildomos naudos dėl pertvarkymo perspektyvos.

¹ Tarpinės patronuojamosios įmonės – patronuojamosios įmonės, kurios pačios nėra pertvarkytini subjektai, tačiau yra pertvarkytinų subjektų patronuojamosios įmonės ir kontroliuoja kitas tos pačios pertvarkytinos grupės patronuojamąsias įmones.

² 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (Reglamentas - 575/2013 - LT - KRR - EUR-Lex).

³ Vadovaudamiesi Kapitalo reikalavimų reglamento² nuostatomis, tarpiniai subjektai turi atskaityti visus turimus vidiniam MREL vykdyti tinkamus išteklius, kuriuos išleido subjektai, kurie patys nėra pertvarkytini subjektai ir kurie priklauso tai pačiai pertvarkytinai grupei. Taip užtikrinamas tinkamas vidinio nuostolių padengimo ir rekapitalizavimo mechanizmų veikimas grupėje ir išvengiama tų subjektų vidiniam MREL vykdyti tinkamų išteklių dvigubo skaičiavimo, kai tarpinis subjektas siekia įvykdyti savo paties vidinį MREL.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
 Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai
 Įgyvendinus Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus, bus prisidėta prie šalies finansinio stabilumo stiprinimo.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams
 Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios
 Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Sąvoka „likviduojamas subjektas“ nustatyta tvarka yra suderinta su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti nereikės priimti įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas buvo rengiamas kartu su Lietuvos banko specialistais.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“

„Pertvarkymas“, „pertvarkymo priemonės“, „likviduojamas subjektas“, „minimalaus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų dydžio reikalavimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
